

ALDIBEREKO ITZULPEN ESTRATEGIAK EUSKARARI EUSTEKO

Batzuentzat bi erdaldun eta 20 euskaldun dauden bilera ez da erdaraz egiteko arrazoia. Bergarako Aranzadi Ikastolan adibidez, Udalak utzitako aldibereko itzulpengintza tresneria erabiltzen dute, irakasleak beraiek dira itzultzaileak. Fracking Ez mugimenduak antolatutako kanpaldian FM bidezko sistema erabili zuten itzulpenak egiteko. Irati Majuelo itzultzailea da eta behin baino gehiagotan deitu diote zurrumurru bidez aldibereko itzulpenak egiteko.

Onintza Irureta Azkune
@oirureta

Fracking Ez mugimenduak frackingaren aurkako kanpaldia antolatu zuen 2015eko uztailean. Zazpi egun hitzaldiz, tailerrez eta bestelako ekintzez josita, eta nazioarteko izaerarekin. Hizkuntza saltsa antolatu beharra zegoen. Alemaniako Fracking Ez mugimenduak ere antzeko zerbait prestatu nahi zuela eta Bartzelonan elkartu ziren bilera egiteko Can Masdeu etxe okupatuan. Hainbat herrialdetako jendea bildu zen han eta bilera egiteko itzulpen sistemaren bat behar. Han ezagutu zuten gero Gasteizko kanpaldira ekarriko zuten sistema.

Neurogarapenean arazoak dituztenei laguntzen dien Coadi guneak antolatu zuen etxe okupatuko Babel dorrea. Bilera lekuaren ondoan FM bidez transmisioa egitea ahalbidetuko zuen tresna paratu zuten eta itzulpena behar zuen partaide bakoitzari irradi aparatu bat eman zioten. Frekuentzia bakoitzean zein hizkuntzatik zein hizkuntzarako itzulpena entzungo zen azaldu, tresneria probatu, eta aurrera. Itzultzaile lanetan, denak boluntarioak. Bi gauza on antzeman zizkion Mikel Otero Fracking Ez-eko partaideak sistema hari. Batetik, bakoitzak nahi zuen edo ahal zuen hizkuntzan hitz egiteko modua izan zuen, eta bestetik, itzuli behar zenez bilerako hizketaldiak mantsoago egin ziren. Bileratik txiki hartan balio izan zuen aldibereko itzulpen moldea kanpaldian probatu behar zutela pentsatu zuten.

BlaBla komunikazio agentzia ezagutzen zuten eta hari eskatu zioten laguntza tresneria eta itzultzaileak lortzeko. Bazituen 150-200 irrati adibidez. Euskal Herrian, unibertsitatean itzulpengintza ikasten ari ziren gazteak konbentzitu zituzten. Bien artean antolatuko zuten aseteberako aldibereko itzulpen zerbitzu gutzia. Egunero hainbat itzulpen egin behar zirenez, panelean idazten zituzten ohar guztiak: 10:00etan euskaratik gaztelaniara eta ingelesera; 11:00etan... Hitzaldi edo tailer bakoitzaren hasieran 5-10 minutu hartzen zituzten hizkuntzen kontua antolatzeko: irradiak edo sakelako telefonoak –bigarren traman-kulu horrek ere balio baitu– probatu, frekuentziak bilatu... Itzultzaileak ez ziren unibertsitateko ikasleak soilik, ez ziren nahikoa, ikasketa berezirik gabeko boluntarioen beharra zegoen, eta bertako jendeak eta Europatik kanpaldian parte hartzera etorritako hainbatek lagundu zuten itzulpenak egiten.

Oteroren ustez, ez da sistema oso-sofistikatu, behar diren baliabideak ez dira konplexuak. Oinarrizko hiru gauza behar dira bere iritziz: FM bidez transmititzea; itzultzaile boluntario taldea; eta hitz egin behar dutenek pazientzia pixka bat izatea, aldiberekoa baita itzulpena eta astiro aritzea komeni da. Oterok onura bat nabarmendu du: “Denei esan ahal genien nahi zuten hizkuntzan hitz egin zezaketela. Euskal Herrian as-

kotan gertatzen zaiguna da euskaraz egin nahi edo ahal duenari esaten diogula ‘erdaraz egiten baduzu denek ulertuko dute...’. Uztailean jendeak eskertuko zuen nazioarteko ekintza izanda ere euskaraz lasai egiteko aukera izatea”.

Kanpaldiaz gain, Fracking Ez mugimenduak ehunka hitzaldi antolatu ditu Euskal Herrian eta irratiairena ez da aldibereko itzulpenarako erabili izan duten modu bakarra. Txutxumutxu bidez euskaratik gaztelaniara egin izaten dute; hitzaldia euskaraz eta irudi bidezko aurkezpena gaztelaniaz, edo alde-rantziz; hitzaldia euskaraz eta tarteka laburpen txikiak gaztelaniaz ere bai.

Zurrumurruka aritzen da Irati Majuelo

Irati Majuelok Itzulpengintza eta Interpretazioa ikasketak egin berri ditu. Ingurukoek badakite eta behin baino gehiagotan eskatu diote aldibereko itzulpena egiteko. Unibertsitatean ez dute zurrumuruaren teknika –txoko batean elkar-tu eta bati edo gutxi batzuei ahopean egiten zaie itzulpena– erakusten, baina egunerokoan, batik bat herri mugimenduen jardunean, metodo merke hori erabili ohi da. Unibertsitateko batzarren batean eta Euskal Herriko Bilgune Feministak eskatuta egin izan ditu zurrumuru bidezko itzulpenak. Batzuetan momentuan bertan eskatu diote laguntza eta egoera utopikotik urrun aritu behar

2015eko uztailean, Fracking Ez mugimenduak antolatutako kanpaldian FM frekuentzia bidezko aldibereko itzulpen sistema erabili zuten.

FRACKING EZ MUGIMENDUAK UTZIA

izan du itzultzen: hizlaria edo bilerako jendea zertaz arituko den jakin gabe, terminologia gainbegiratzeko astirik gabe... Beste batzuetan etxeko lanak eginda joaten da. Esate baterako, urtarrilaren 16an Bilgune Feministak antolatutako Eskola Feministan pare bat hitzalditan arituen. Aurrez eskura zuen edukia.

Majueloren ustez garrantzitsua da zurrumurruka itzuli behar zaion pertsonarekin edo pertsonekin aurrez egotea, konfiantza eremua sortzeko. Esateko adibidez, den-dena ezingo diola itzuli momentuan, baina amaieran azalpen gehiago eman ditzakeela. Zurrumurru jasoleak nola sentitzen diren galdetu diogu, ea deserosoa egiten zaien, eta hauxe erantzun digu: "Deserosoa itzulpena egin behar den ala ez erabakitzea izaten da, aurrez erabaki ez eta momentuan bertan gaia mahai gainean jartzen denean. Alegia, gaztelaniaz egin, ala euskaraz egin eta itzulpena antolatu. Aurrez esan baduzu euskaraz dela eta era bateko edo besteko itzulpen siste-

ma egongo dela, ez da deserosoa". Barzelonan, herri mugimenduetan, zurrumurrua erabiltzen ohituta daudela dio Majuelok: "Katalana guk euskara baino gehiago erabiltzeko ohitura dute, hemen amore ematera ohituago gaude".

Aranzadi Ikastolan irakasleak itzultzaile

Bergarako Udalak aldibereko itzulpen sistema klasikoa –jardunaldi gehiengotatik erabiltzen dena– dauka. Aldian aldiko alokatzen zuten sistemaren arrakasta ikusita tresneria erostea erabaki zuten. 10.000 bat euro balio izan zituen. Udaleko Euskara Zerbitzuko teknikari Estepan Plazaolak esan digu udalean oso gustura daudela tresnarekin, baita Aranzadi Ikastolan ere. Azken hori da urtean zehar itzulpen sistema hori gehien erabiltzen duena, urtean 30 bat aldiz. Udalak herriko eragileei tresneria doan eskaintzen die, itzultzailea norberak aurkitu behar du. Aranzadi Ikastolan adibidez, irakasleak dira itzulpenak

- » Majueloren ustez garrantzitsua da zurrumurruka itzuli behar zaion pertsonarekin aurrez egotea, konfiantza eremua sortzeko
- » Aranzadi Ikastolan adibidez, irakasleak dira itzulpenak egiten dituztenak, guraso bilerak direla, kanpotik etorritako norbaiten hitzaldia dela...

egiten dituztenak, guraso bilerak direla, kanpotik etorritako norbaiten hitzaldia dela... Plazalaren ustez, miresgarria da irakasleek egiten duten lana, hitzaldi bat itzultzea adibidez ez baita erraza.

Bergarako Udalak 20 bat aurikularreko kaxa dauka, eta gehiago behar dituztenean Ordiziako Udalari eskatzen dizkio. Dena dela, oso gutxitan behar izaten dituzte 20 erdaldu baino gehiagorentzako aurikularrak. Sistema hori erabiltzeko, Plazalaren iritziz, gauza bat ekarri du: "Lehen euskaraz egitea justifikatu egin behar izaten zen, gezurra dirudi baina 20ko bileran bik euskaraz ez bazekiten ele bitan egiteko beti zegoen justifikazioa. Batzuetan gaztelania hutsean egitea ere justifikatzen zen: 'Horiek ere ulertu behar dute, bietara eginda luzatu egingo da...'. Orain erdalduak esaten du 'ostras! nigatik (edo gutxi batzuegatik) antolatzen da hau guztia!'. Horrelako sistemaren bat erabiltzen ez bada hizkuntzaren gaia ez da bisibilizatzen". ■

BABESLEA: HONDARRIBIKO UDALA

Hondarribia
euskaraz bizi

